

Seksuaalisen väkivallan käyttö Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän konflikteissa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. huhtikuuta 2011 seksuaalisen väkivallan käytöstä Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän konflikteissa

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 17. tammikuuta 2008 antamansa päätöslauselman tilanteesta Kongon demokraattisessa tasavallassa ja raiskauksesta sotarikoksena¹,
- ottaa huomioon 26. marraskuuta 2009 antamansa päätöslauselman naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta²,
- ottaa huomioon 25. marraskuuta 2010 antamansa päätöslauselman YK:n turvallisuusneuvoston naisia, rauhaa ja turvallisuutta käsittelevän päätöslauselman 1325 (2000) kymmenvuotispäivästä³,
- ottaa huomioon 17. helmikuuta 2011 Egyptin tilanteesta antamansa päätöslauselman⁴,
- ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2011 antamansa päätöslauselman eteläisistä naapurimaista ja erityisesti Libyasta⁵,
- ottaa huomioon komission varapuhemiehen / unionin ulkosuhteiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin Euroopan unionin puolesta antaman julkilausuman 25. marraskuuta 2010 vietettävästä kansainvälisestä päivästä naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi,
- ottaa huomioon varapuhemiehen / unionin ulkosuhteiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin Euroopan unionin puolesta antaman julkilausuman kansainvälisestä naistenpäivästä 8. maaliskuuta 2011,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1948 annetun yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1325 (2000) ja 1820 (2008) naisista, rauhasta ja turvallisuudesta, sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman naisiin ja lapsiin kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta aseellisissa konflikteissa,
- ottaa huomioon, että YK:n pääsihteeri nimitti maaliskuussa 2010 erityisedustajan käsittelemään seksuaalista väkivaltaa konflikteissa ja että YK:lla on uusi tasa-

¹ EUVL C 41 E, 19.2.2009, s. 83.

² EUVL C 285 E, 21.10.2010, s. 53.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0439.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0064.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0095.

arvojärjestö (UN Women),

- ottaa huomioon EU:n suuntaviivat naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän torjumiseksi ja EU:n suuntaviivat lapsista aseellisissa konflikteissa,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1984 tehdyn, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen sekä YK:n yleiskokouksessa 14. joulukuuta 1974 annetun julistuksen 3318 lasten ja naisten suojelusta kriisitilanteissa ja aseellisissa konflikteissa ja erityisesti sen 4 kohdan, jossa vaaditaan tehokkaita toimia naisiin kohdistuvan vainon, kidutuksen, väkivallan ja halventavan kohtelun torjumiseksi,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksia ja erityisesti naisten oikeuksia koskevat oikeudelliset välineet, kuten YK:n peruskirjan, ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisyhteiskunnan ja poliittisia oikeuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevat kansainväliset yleissopimukset, ihmisten kaupan ja toisten prostituutiosta hyötymisen tukahduttamista koskevan yleissopimuksen, kaikkinaisen naisen syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen, sekä pakolaisten oikeusasemaa koskevan vuonna 1951 tehdyn yleissopimuksen,
- ottaa huomioon muut naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevat YK:n asiakirjat, kuten 25. kesäkuuta 1993 ihmisoikeuksien maailmankonferenssissa hyväksytyt Wienin julistuksen ja toimintaohjelman (A/CONF. 157/23) sekä naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta 20. joulukuuta 1993 annetun julistuksen (A/RES/48/104),
- ottaa huomioon seuraavat YK:n yleiskokouksen antamat päätöslauselmat: 12. joulukuuta 1997 rikosten estämisestä ja rikosoikeudellisista toimituksista naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi (A/RES/52/86), 18. joulukuuta 2002 työstä naisiin kohdistuvien kunniarikosten poistamiseksi (A/RES/57/179) sekä 22. joulukuuta 2003 naisiin kohdistuvan perheväkivallan poistamisesta (A/RES/58/147),
- ottaa huomioon neljännen naisten maailmankonferenssin 15. syyskuuta 1995 hyväksymän Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman sekä 18. toukokuuta 2000 antamansa päätöslauselman Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman seurannasta¹, 10. maaliskuuta 2005 antamansa päätöslauselman YK:n neljännessä naisten maailmankonferenssissa hyväksytyyn toimintaohjelman seurannasta² (Peking + 10) ja 25. helmikuuta 2010 antamansa päätöslauselman aiheesta "Peking +15 – YK:n sukupuolten välisen tasa-arvon toimintaohjelma"³,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 19. joulukuuta 2006 antaman päätöslauselman toimenpiteiden tehostamisesta kaikenlaisen naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi (A/RES/61/143) sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1325 ja 1820, jotka koskevat naisia, rauhaa ja turvallisuutta,

¹ EUVL C 59 E, 23.2.2001, s. 258.

² EUVL C 320 E, 15.12.2005, s. 247.

³ EUVL C 348 E, 21.12.2010, s. 11.

- ottaa huomioon vuonna 1998 hyväksytyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja erityisesti sen 7 ja 8 artiklan, joissa raiskaus, seksuaalinen orjuus, pakkoprostituutio, pakkoraskaus, pakkosterilisaatio tai muu yhtä törkeä seksuaalisen väkivallan muoto katsotaan rikoksiksi ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiksi ja rinnastetaan ne kidutukseen ja vakaviin sotarikoksiin riippumatta siitä, tehdäänkö näitä tekoja järjestelmällisesti tai ei kansainvälisissä tai kansallisissa selkkauksissa,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että naiset ovat osallistuneet aktiivisesti kansannousuihin, joilla pyritään lisäämään demokratiaa, oikeuksia ja vapauksia Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä,
- B. ottaa huomioon, että Libyassa ja Egyptissä vallassa olevat hallinnot ovat turvautuneet seksuaaliseen väkivaltaan osana näitä vallankumouksia ympäröiviä konflikteja, kohdistaneet väkivallan erityisesti naisiin ja tehneet heistä suojattomia,
- C. ottaa huomioon, että ilmeisesti seksuaalista väkivaltaa käytetään systemaattisesti naisten pelotteluun ja häpäisyyden myös pakolaisleireillä ja että nyt syntynyt valtatyhjiö saattaa johtaa naisten ja tyttöjen oikeuksien heikentymiseen,
- D. ottaa huomioon, että libyalainen nainen Iman al-Obeidi, joka kertoi tripolilaisessa hotellissa toimittajille sotilaiden joukkoraiskanneen ja pahoinpidelleen hänet, pidätettiin tuntemattomassa paikassa 26. maaliskuuta 2011, ja että hänen raiskauksesta syyttämänsä miehet ovat haastaneet hänet oikeuteen kunnianloukkauksesta,
- E. ottaa huomioon, että Egyptissä naispuoliset mielenosoittajat väittivät, että sotilaat piirittivät heidät Tahrir-aukiolla 9. maaliskuuta 2011 ja alistivat heidät 'neitsyystesteihin', joiden yhteydessä heitä kidutettiin, raiskattiin ja valokuvattiin miespuolisten sotilaiden läsnä ollessa, ottaa huomioon, että egyptiläisiä naisia joutuu sotilastuomioistuinten eteen epäonnistuttuaan 'neitsyystestissä' ja että joitakin naisia on uhattu syyttää prostituutiosta,
- F. ottaa huomioon, että raiskaukset ja seksiorjuus osana laajamittaista ja systemaattista toimintaa on tunnustettu Geneven yleissopimuksessa rikoksiksi ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiksi, joista on nostettava syyte kansainvälisessä rikostuomioistuimessa; toteaa, että raiskaukset on nyt tunnustettu myös joukkotuhonnaksi, jos niiden tarkoituksena on tuhota kohderyhmä osittain tai kokonaan; katsoo, että unionin olisi tuettava toimia, joiden tarkoituksena on lopettaa naisiin ja lapsiin kohdistuviin rikoksiin syyllistyneiden rankaisemattomuus,
- G. ottaa huomioon, että aseellisten konfliktien on todettu aiheuttavan naisille suhteettoman suuria ja yksilöllisiä seurauksia; ottaa huomioon, että naisten roolia rauhanrakentamisessa ja konfliktien ehkäisyssä olisi lujitettava osallistumisen, torjumisen ja suojelemisen välityksellä ja että naisia ja lapsia olisi suojeltava paremmin sotatoimi- ja konfliktialueilla,
- H. ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1820, 1888, 1889 ja 1325 sitoumusten täytäntöönpano on jokaisen YK:n jäsenvaltion yhteinen huolenaihe ja jaettu vastuu, olipa kyseessä konfliktin osapuoli, lahjoittaja tai muu; katsoo, että tässä suhteessa huomiota olisi kiinnitettävä joulukuussa 2008 hyväksytyihin EU:n

suuntaviivoihin naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja EU:n suuntaviivoihin lapsista aseellisissa konflikteissa sekä kaikenlaisen heihin kohdistuvan syrjinnän torjumisesta, mitkä lähettävät selkeän poliittisen signaalin siitä, että nämä ovat EU:lle ensiarvoisen tärkeitä asioita,

1. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia vastustamaan jyrkästi naisiin kohdistuvien seksuaalisten hyökkäysten ja pelottelun käyttämistä ja väkivallan kohdistamista naisiin Libyassa ja Egyptissä;
2. tuomitsee jyrkästi Egyptin armeijan Tahrir-aukiolla pidätetyille naismielienosoittajille suorittamat "neitsyystestit", ja pitää tätä käytäntöä tuomittavana, koska se on kidutuksen eräs muoto; kehottaa Egyptin ylintä sotilasneuvostoa toteuttamaan viipymättä toimia tämän alentavan kohtelun lopettamiseksi ja varmistamaan, että kaikille turvallisuusjoukoille ja armeijan joukoille ilmoitetaan selkeästi, että kidutusta ja muuta huonoa kohtelua, kuten pakotettuja "neitsyystestejä" ei suvaita ja että kaikki tapaukset tutkitaan perinpohjaisesti;
3. kehottaa Egyptin viranomaisia toteuttamaan viipymättä toimia kidutuksen lopettamiseksi, tutkimaan kaikki väärinkäytökset rauhanomaisia mielenosoittajia kohtaan ja lopettamaan siviilien syyttämisen sotilastuomioistuimissa; kantaa erityistä huolta ihmisoikeusjärjestöjen kertomista tapauksista, joissa lapsia on pidätetty ja tuomittu sotilastuomioistuimissa;
4. suosittelee, että on järjestettävä riippumaton tutkinta, ja tekoihin syylliset on asetettava vastuuseen; katsoo, että erityisesti on tutkittava Muammar Gaddafin tekemät rikokset kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ehtojen mukaisesti; toteaa, että kyseisistä teoista vastuussa olevat henkilöt on tuotava oikeuden eteen ja että näistä väärinkäytöksistä ilmoittaneita urheita naisia on suojeltava kostotoimilta;
5. korostaa, että jokaisella on oltava oikeus esittää mielipiteensä maansa demokraattisesta tulevaisuudesta ilman että joutuu pidätetyksi, kidutetuksi tai alistetuksi halventavaan ja syrjivään kohteluun;
6. katsoo vakaasti, että Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä meneillään olevat muutokset vaikuttavat osaltaan naisiin kohdistuvan syrjinnän loppumiseen ja siihen, että naiset osallistuvat täysimääräisesti yhteiskuntaan yhtäläisin oikeuksin miesten kanssa ja kaikkinaisen naisen syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti;
7. korostaa, että naisten oikeudet on yleisesti turvattava näiden yhteiskuntien uusissa demokraattisissa ja oikeudellisissa rakenteissa;
8. korostaa, että naisten asema vallankumouksissa ja demokratisointiprosesseissa olisi tunnustettava, mutta painottaa silti, että naiset voivat joutua kohtaamaan tiettyjä uhkia ja korostaa, että naisten oikeuksia on tuettava ja puolustettava;
9. kehottaa EU:n jäsenvaltioita olemaan poliittisesti ja taloudellisesti aktiivisia ja edistämään pitkällä aikavälillä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 täysimittaista täytäntöönpanoa sekä perustamaan siinä tarkoitettuja Euroopan tason valvontalaitoksia ja -mekanismeja; kehottaa YK:ta huolehtimaan päätöslauselman täytäntöönpanosta kaikilla kansainvälisillä tasoilla;

10. korostaa, että ihmisoikeustoimet on asetettava etusijalle Euroopan naapuruuspolitiikassa olennaisena osana demokratisointiprosessia, ja tähdentää, että EU:n on aktiivisesti jaettava kokemuksiaan tasa-arvopolitiikasta ja sukupuolisen väkivallan torjumisesta;
11. korostaa, että miesten ja naisten tasa-arvoisuuden periaate on pantava täytäntöön ja tuettava erityistoimia, jotta Euroopan naapuruuspolitiikan kohdemaissa saadaan aikaan tehokas ja järjestelmällinen sukupuolten tasa-arvoa koskeva lähestymistapa; kehottaa hallituksia ja kansalaisyhteiskuntaa lisäämään naisten sosiaalista osallistumista, mukaan luettuna lukutaidottomuuden torjuminen ja työllisyyden ja taloudellisen riippumattomuuden edistäminen, jotta varmistetaan, että naisten läsnäolo on merkittävä kaikilla tasoilla; korostaa, että tasa-arvosta on tultava olennainen osa demokratisointiprosessia ja että naisten ja tyttöjen koulutuksen olisi oltava painopistealue, johon koulutuksen lisäksi kuuluisi heidän oikeuksiaan koskevan tietoisuuden lisääminen;
12. kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, Euroopan ulkosuhdehallintoa ja komissiota asettamaan kontakteissa Euroopan naapuruuspolitiikan eteläisten kohteiden kanssa etusijalle EU:n poliittiset prioriteetit, joita ovat kuolemanrangaistuksen poistaminen, ihmisoikeuksien, naisten ihmisoikeudet mukaan lukien, ja perusvapauksien kunnioittaminen ja useiden kansainvälisen oikeuden välineiden, muun muassa kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja vuonna 1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, ratifiointi;
13. pyytää puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle.